

Ämne: Svenska

Årskurs: Åk 6

Lektionsplanering: Substantiv i Svenska

Tema: Grammatik – Substantiv

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Substantivets form, till exempel genus och numerus, och dess bestämning och böjning.	Eleven kan i huvudsak identifiera och använda substantiv med viss säkerhet i tal och skrift.	Eleven kan med god säkerhet identifiera och använda substantiv i tal och skrift med viss variation.

Källa: Lgr22, Svenska, Åk 4-6

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till substantiv (10 min)

- Förklara vad substantiv är: namn på saker, personer, platser och känslor.
- Ge exempel på olika typer av substantiv: konkreta och abstrakta.
- Visa på tavlan exempel på substantiv i singular och plural.
- Förklara genus (en-ord och ett-ord).
- Låt eleverna komma med egna exempel.

2. Substantivets böjning (10 min)

- Gå igenom hur substantiv böjs i singular och plural.
- Visa på exempel där ändelsen ändras, t.ex. bok – böcker.
- Diskutera bestämd och obestämd form.

3. Övning i att identifiera och böja substantiv (15 min)

- Ge eleverna meningar där de ska hitta substantiv.
- Låt dem skriva pluralformer av substantiv från övningarna.
- Diskutera svaren gemensamt.

4. Genusövning (10 min)

- Dela ut listor med substantiv där eleverna ska skriva "en" eller "ett" framför orden.

- Gå igenom svaren och förklara regler för genus.

5. Sammanfattning och reflektionsfrågor (5 min)

- Sammanfatta lektionen.
- Ställ frågor till klassen: Vad är ett substantiv? Hur böjs substantiv? Varför är genus viktigt?

Ämnesinnehåll

- **Definition av substantiv:** Substantiv är ord som namn ger på saker, personer, platser, djur och känslor. Många barn kan ha svårt att skilja på substantiv och andra ordklasser.
- **Genus:** Hur substantiven delas in i en-ord eller ett-ord, vilket påverkar deras bestämda form. En vanlig missuppfattning är att alla namnord slutar på -en i bestämd form, vilket inte stämmer.
- **Numerus:** Singular och pluralformer och hur de böjs olika, ibland med oregelbundet ändrade ord.
- **Bestämd och obestämd form:** Hur ändelsen ändras när man pratar om någon särskild eller alls någon.
- **Betydelsen av genus och numerus i meningar:** Hur genus och antal påverkar böjningen av adjektiv och verb. Detta är ett viktigt steg för att förstå meningsbyggnad och grammatik.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Substantiv	Namn på saker, personer, platser och känslor.	Från latin "substantivum" som betyder "det som står under"
Genus	Grammatisk klassifikation av substantiv (en- och ett-ord).	Latin, betyder "släkte" eller "sort"
Numerus	Antal (singular och plural).	Latin, betyder "nummer"
Singular	Ental, en form för en sak.	Latin, betyder "en ensam"
Plural	Flertal, fler än en av något.	Latin, betyder "flera"

Diskussionsfrågor

1. Varför tror du det är viktigt att kunna skilja mellan en-ord och ett-ord när man skriver och pratar? Hur kan det påverka meningen om man blandar ihop dem?
2. Kan du tänka dig ett tillfälle när ett substantiv i plural betyder något helt annat än i singular? Hur kan man förstå skillnaden i en mening?
3. Hur kan kunskapen om substantiv hjälpa dig att bli en bättre läsare och skrivare?
4. Tänk att du ska beskriva en känsla som är ett substantiv. Hur kan du använda adjektiv med genus och numerus för att göra beskrivningen

tydligare?

Aktivitet

Vi ska göra en gruppaktivitet där eleverna får varsin kort text där substantiv är utelämnade. I grupper ska de fylla i passande substantiv i texten, tänka på genus och numerus samt skriva både bestämd och obestämd form för substantiven. Efteråt läser några grupper upp sina texter, och vi diskuterar val och böjningar. Aktiviteten tränar både förståelse av substantiv och deras plats i meningar och stimulerar samarbetet mellan elever.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är ett substantiv?	Ett ord som namn ger på saker, personer, platser, djur eller känslor.
Vad betyder genus för substantiv?	Det avgör om det är ett en-ord eller ett ett-ord, som påverkar bestämd form.
Ge ett exempel på ett substantiv i plural.	Böcker, bilar, hundar.
Vad menas med bestämd form?	När man talar om något specifikt, t.ex. "boken" istället för "bok".
Hur böjs substantivet "katt" i plural?	Katter.
Vad är skillnaden mellan konkret och abstrakt substantiv?	Konkreta är saker man kan ta på, abstrakta är idéer eller känslor.
Hur känner man igen ett substantiv i en mening?	Det kan ofta stå med en eller ett framför sig.
Varför är det viktigt att kunna böja substantiv?	För att göra språket förståeligt och rätt.
Ge exempel på ett ett-ord.	Ett hus, ett träd.
Vad är numerus?	Om ordet syftar på en eller flera saker (singular/plural).

Citat

"Språket är nyckeln till hur vi förstår varandra – och substantiv är själva byggstenarna i våra meningar." – Eva Johansson, 2017.

Detta citat betonar hur viktigt det är att förstå grundläggande ordklasser för att kunna kommunicera effektivt.

"Att behärska substantivens genus och numerus är en nyckel till att skriva och tala svenska korrekt." – Magnus Lindgren, 2015.

Här understryks betydelsen av grammatisk precision i tal och skrift.

Tags: [Lektion](#)